

Sykes-Picot'un Yansımaları

İçeriği Yazan: [Merve Gülçin GÜLEÇ](#) [1] Zaman: Cum, 29/08/2014 - 19:46

Yazar: Merve Gülçin GÜLEÇ

Osmanlı devletinin Ortadoğu toprakları, İngiliz hükümeti adına Mark Sykes ve Fransız hükümeti adına Georges Picot tarafından imzalanan 16 Mayıs 1916'da gizli bir antlaşma ile paylaşılmıştır. Rusya'nın istediği bölgelere dokunulmamış ve Rusya iç savaş halinde olduğu için, antlaşmadan haberdar edilmemiştir. Burada İngiltere'nin en büyük amacı Rusya'yı çevrelemektir. Birinci Kriz evresinde de ABD'de SSCB'yi çevreleme politikası uygulamak amacıyla 'srail'le birlikte pek çok devleti desteklemiştir ve İngiltere'nin aynı amaçla desteklediği Bağdat Paktı 1955'te kurulmuştur. SSCB, Ortadoğu'da istediği prestiji ikinci kriz aşamasında, Stalin sonrası "barış içinde birarada yaşama" politikasında yakalamıştır. ABD buna karşılık 1957'de Eisenhower Doktrinini oluşturmuştur. Ancak doktrini kabul eden ve etmeyen ülkeler arasında ayrışma yol açmıştır.

Sykes-Picot Antlaşması, İngiltere'nin daha önce Anadoluya yaptığı Ortadoğu düzenlemelerine ekliydi. Bu düzenlemeler bölgede bugüne kadar süren bir antlaşma olarak kabul edilir. Çünkü, İngiltere Osmanlı devletine savaş maddesi ve antlaşma için Mekke Tarihî Hıseyin de Mısır'daki Yüksek İngiliz Komiseri McMahon aracılığıyla, Sykes-Picot antlaşmasıyla İngiltere ve Fransa arasında paylaşılan topraklar üzerine bir Arap Krallığı'nın kurulması için bir antlaşma imzalamıştır. 1918'de İstanbul'da Batı devletleri tarafından Sykes-Picot antlaşmasıyla açıklanmıştır. Ortadoğu'da karışıklıkların önlenmesi ve de Batı devletleri arasında anlaşma yolu açılmıştır. Mekke Tarihî Hıseyin kendisine batımlı bir devlet vasıfı vermiş, ancak yerine getirilmemiştir. İngiltere'nin sarsılan güveni, Birinci ve İkinci Krizlerde etkisini göstermiştir. Ortadoğu'daki prestijini kaybetmiştir. Antlaşma'da Filistin'deki uluslararası bir idare kurulması karar verilmiştir. 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı James Balfour, 2 Kasım 1917'de Sionist hareketin önderlerinden Lord Rothschild'e bir mektup yazarak, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması destek olacağını yazmıştır. Milletler Cemiyeti de desteklemiştir. İngiltere'nin Arap ve Yahudi politikası, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Arap-İsrailli savaşları nedeniyle oluşmuştur.

Ortadoğu'da Osmanlı toprakları üzerinde Sykes-Picot Antlaşması'nda kurulan tüm devletler, İngiliz ve Fransız yönetiminde 1946 yılına kadar varlığını sürdürmüştür. Sionistler bittirici aradıkları batımlı ve etnik temelli Antlaşma'da kurulan Arap devletleri konfederasyonu yerine 1945'te ise batımlı olan Mısır, Suudi Arabistan, Irak, Suriye, Ürdün, Lübnan, Filistin ve Yemen Arap Birliği'nin kurumsallaştırılmasıyla, döneminde ABD ya da SSCB'den taraf olarak kurulmuş kalmamıştır.

Sykes-Picot Antlaşması'na göre Filistin ve oradaki topraklar uluslararası statü verilmesi Birinci Kriz evresinde İsrail devletinin kurulmasıyla ilk adımdır. Birinci Kriz evresinde 14 Mayıs 1948'de İsrail kurulmuş ve BM Filistin toprakları'nın Arap ve Yahudi devletleri olarak dağıtılması ve Kudüs'ün BM yönetimine devredilmesi karar verilmiştir.

İsrail'deki "Prenel Krizleri Sorunu"nda İngiltere ve ABD, İsrail'in Akademi referansını millî bir kararın engellemek adına ülkede yönetime kendi istedikleri Yahudi Kriz Pöhlviyi getirmişlerdir. Sykes-Picot Antlaşması'nda ise buraya İngiltere almıştır. Her iki durumda da İsrail'de tam bir batımlı ve etnik sız engellenmez. Benzer bir durum Assuan Barajı'nın inşaatı için Süveyş Kanalı'na devletleştirme kararı alan Mısır'da da yaşanmıştır. İngiltere, Fransa ve İsrail'in bu yönetim ancak ABD ve SSCB ortak müdahale yaparak bir devletin Mısır'dan ve Ortadoğu'dan çıkarmıştır. Sykes-Picot'u İngiltere ve Fransa'nın yerleşim, Soğuk Savaş'ta ise ABD ve SSCB almıştır.

Sykes-Picot antlaşmasıyla İngiltere, Fransa ve Rusya'nın ortaklığıyla Soğuk Savaş boyunca SSCB ve Batı'nın ortaklığıyla da devam etmiştir. Sovyet Devrimi nedeniyle Sykes-Picot'un çökmesi zorunda kalmıştır. Olsa da, burada amaçlar için dünyaya savaş çıkarması engellenmiştir.

Merve Gülçin GÜLEÇ

Gahtatayazı Üniversitesi

Uluslararası İktisat Bölümü Yüksek Lisans

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [2]
- [Tarih](#) [3]

Kaynak URL (09/05/2024 - 13:39 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/okur-makale/sykes-picotun-yansimalari>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/merve-gulcin-gulec>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>